bos, išsidėsčiusios 1,8–3 m gylyje (H_{abs} 95,08–94,20) nuo tyrimų metu buvusio šurfų paviršiaus. XV a. čia statyto pastato Pilies g. Nr. 19 pamatai stovi ant durpių sluoksnio arba yra įkasti į jį. Durpingos žemės paviršiuje aptikta žmogaus veiklos pėdsakų – labai sutrūnijusių lentų ir rąstelių pakloto, greičiausiai naudoto pastato statybos metu, fragmentų, sukaltų kuolelių dalių, puodų šukių. Remiantis radiniais ir stratigrafija, sluoksnis datuotinas XV a. Remiantis stratigrafija galima teigti, kad Šv. Jonų bažnyčia statyta ant smėlingos kalvos. Dabartinio pastato Pilies g. Nr. 19 vieta žymi buvusios drėgnos, uždurpėjusios daubos, besitęsiančios į Š, ribą.

ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATIONS IN VILNIUS AT DOMINIKONŲ AND PILIES STREETS

At Dominikonų street 14 the area of 36.8 m^2 was investigated. A cultural layer 3 m thick was fixed and its earliest horizon is datable to the 1st half of the 15th century. Some ceramic fragments of the 15th–17th centuries were found.

At Pilies street 19 the area of 12.94 m^2 was investigated and in it a cultural layer of the 15th century was fixed.

ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI VILNIUJE, UNIVERSITETO G. NR. 9/1

Valdas VAINILAITIS

2001 m. vasarą PRI atliko archeologinius tyrinėjimus Universiteto g. Nr. 9/1, Vilniuje esančio pastato kieme, iki 1979 m. nugriauto korpuso vietoje. Darbai susiję su būsimu korpuso atstatymu ir pastatų pritaikymu VU Filosofijos fakulteto reikmėms.

Prieš archeologijos tyrinėjimus buvo atlikti kiemo geologiniai tyrimai. Gręžiniais nustatyta, kad geologiniai sluoksniai (įžemis) prasideda 2,5 m gylyje nuo tuometinio kiemo paviršiaus.

Archeologinių tyrinėjimų metu buvo kasinėjami du plotai, esantys vidinio kiemelio R pusėje. Jie orientuoti Š–P kryptimi. R plotas buvo įvardytas kaip plotas 1, šalia jo į V esantis plotas pavadintas plotu 2. Abu plotus skyrė 0,8 m storio mūrinės sienos pamatas, sumūrytas XIX a. iš kalkių skiediniu ryštų akmenų ir plytų. Bendras tyrinėtas plotas sudarė 112 m^2.

Tyrinėjimų metu buvo ištirtas tik 1,65 m storio kultūrinis sluoksnis (iš 2,5 m pagal geologinių gręžinių duomenis). Tolesnius kasinėjimus sustabdė prasiveržęs gruntinis vanduo. Bandymai vandenį semti kibirais ir sausinti gruntą pilant ant jo smėlį buvo nesėkmingi, siurblių gauti nepavyko. Stratigrafiškai sluoksniai sąlyginai suskirstyti į sluoksnius A, B ir C. Sluoksnis A apima supiltinius statybinių griuvenų sluoksnius ir kitus sujauktus horizontus iki 1–1,1 m gylio. Sluoksnis B jungia XVI–XVII a. datuojamus kultūrinio sluoksnio horizontus, kurių bendras storis – apie 0,4 m. Sluoksnis C išskirtas tik ploto 2 P dalyje. Jo storis buvo apie 0,25 m. Sluoksnyje C aptikti radiniai datuojami XV–XVI a.

Atliekant archeologinius tyrinėjimus Universiteto g. Nr. 9/1, iškilo pjūvių fiksavimo problema. Darbų pradžioje buvo palikta 1 m pločio kontrolinė juosta prie R korpuso sienos, tačiau pasirodė, kad šioje vietoje paklotas aukštos įtampos elektros kabelis ir gruntas yra išjudintas. Sienelė pradėjo griūti įsigilinus vos 0,5 m. Tada buvo nuspręsta pjūvį fiksuoti palaipsniui, tyrimų eigoje jį nukasinėjant. Pjūvis darytas ties 12-to ir 13-to kvadratų riba, fiksuojant P sienelę.

Tyrinėjimų metu surinkta palyginti nedaug datuojamos medžiagos. Nuolatinių perstatinėjimų ir remontų metu kultūriniai sluoksniai buvo labai sujaukti. Ypatingai jie nukentėjo 1979 m., kai buvo nugriautas vidinis korpusas. Šio griovimo metu buvo visiškai sunaikinti kultūriniai archeologiniai sluoksniai kiemo ŠR dalyje. Archeologiškai ištirto kultūrinio sluoksnio dalis datuojama XV a. pabaiga – XX a. Iš archeologinių tyrinėjimų metu surinktos medžiagos paaiškėjo, kad Š ploto 1 dalyje ir Š bei centrinėje ploto 2 dalyse archeologiniai sluoksniai visiškai arba iš dalies sunaikinti XX a. aštuntajame dešimtmetyje griaunant čia stovėjusį mūrinį pastatą. Tyrinėto ploto centrinėje ir P dalyse kultūrinis sluoksnis taip pat išliko fragmentiškai ir tik iš XVI a. Vėlesni kaip XVI a. sluoksniai sunaikinti daugkartinių čia vykusių remontų ir statybų metu. Ploto 2 centrinėje dalyje sluoksniai buvo gerokai apnaikinti XX a. viduryje įrenginėjant sanitarinius mazgus, kurių pamatai išliko iki archeologinių tyrinėjimų.

XV a. pabaigoje – XVI a. pradžioje tyrinėtoje vietoje būta medinio užstatymo, kuris sunaikintas vėlesnės mūrinės statybos. XVI a. tyrinėtoje vietoje stovėjo mūrinis pastatas, kuris sudegė vieno iš XVI a. gaisrų metu. Pastato sienos buvo mūrytos gotikiniu būdu, bent jau dalis patalpų buvo tinkuotos. Šio pastato dydžio nepavyko nustatyti, kadangi tam neužteko tyrinėjimų apimčių ir dalis pamatų buvo sunaikinta vėlesnių statybų. Išlikę akmenų–plytų mūro pamatai, statyti XIX a. viduryje – antrojoje pusėje.

Archeologinių tyrinėjimų metu surinkta palyginti nedaug radinių, daugelis – iš masinių radinių (buitinė keramika, kokliai) labai smulkūs, beveik neinformatyvūs. Šį faktą galima paaiškinti tuo, kad tyrinėtoje vietoje kultūriniai sluoksniai labai sujaukti, be to, čia nuo XVII a. pradžios buvo studentų bendrabučiai (bursos), o šis socialinis sluoksnis nepasižymėjo turtingumu.

ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATIONS IN VILNIUS AT UNIVERSITETO STREET 9/1

In the course of the archaeological investigations two areas were excavated on the eastern side of the inner yard. The total area under investigation made 112 m^2. A part of the investigated cultural layer is dated to the end of the 15th–20th centuries. At the investigated site there were wooden structures from the end of the 15th – the beginning of the 16th centuries, which were destroyed by later stonework. In the 16th century in the investigated place there was a stone building which burnt down during one of fires of the 16th century. Not numerous finds were collected there. In the investigated area the cultural layers are very disturbed. Furthermore, since the beginning of the 17th century there were hostels (bursas) of students, this social stratum never being famous for richness.